

cd

"Histoire de l'électricité", Edward T. Canby, Lausanne 1963 : [recenzja]

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 9/2, 322

1964

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Jak np. Henleina, Leopolda, Reichenbacha, Sonefeldera i Acharda, których osiągnięcia, choć same w sobie nie stanowiły ewenementów w skali wynalazków Diesla czy Lindego, stwarzały jednak podstawy dla późniejszego rozwoju wielu działów techniki, a zwłaszcza przemysłu maszynowego, precyzyjnego i chemicznego.

S. F.

Edward T. Canby, *Histoire de l'électricité*. Editions Rencontre and Erik Nitsche International, Lausanne 1963, s. 112, ilustr. 118.

Od roku 1962 ukazuje się w Lozannie seria *La science illustrée*, założona i redagowana przez Erika Nitschego. Dotychczas opublikowano: historię lotnictwa, marynarki, dzieje rakiet i podróży kosmicznych, historię uzbrojenia, historię astronomii, historię chemii, dzieje środków komunikacyjnych lądowych i dzieje łączności. W przygotowaniu są dalsze tomy, a mianowicie: historia fizyki, dzieje budowy maszyn oraz historia medycyny.

Autor *Historii elektryczności* rozpoczyna narrację od ogólnych wyobrażeń o elektryczności w czasach biblijnych, nieco więcej miejsca poświęcając dopiero epoce Oświecenia i XIX stuleciu. Na szczególną uwagę, jak w tej całej serii, zasługuje ciekawie dobrany materiał ilustracyjny — np. grafika z XVIII w., który może być pomocny historykom techniki i nauki przy pracach edytorskich. Seria wydawana jest bardzo starannie i w oryginalnej szacie graficznej.

cd.

Vannoccio Biringuccio, *The Pirotechnia*. Oldbourne Press, New York 1963, s. 477.

John Baptiste Porta, *Natural Magick*. Oldbourne Press, New York 1963, s. 416.

W serii angielskich tłumaczeń klasyków nauk przyrodniczych wydawanej pod kierownictwem prof. D. J. Price'a, ukazały się w 1963 r. dwie pozycje ważne dla dziejów techniki Odrodzenia.

Angielskie tłumaczenie całości *Pirotechniki* Biringuccia ukazało się po raz pierwszy. Włoski oryginał wydany w 1540 r. jest pierwszym dokumentem drukowanym poświęconym praktycznym zastosowaniom ognia; głównie zaś zajmuje się metalurgią. Po raz pierwszy opisano tam wiele procesów chemicznych i technologicznych, jak np. rozpoznawania pierwiastków chemicznych na podstawie barwy płomienia, metody odlewnictwa metali itp.

Opisy procesów technologicznych, jakie daje Biringuccio, wolne są od elementu tajemniczości i mistycyzmu. Autor mówi swobodnie o wszystkim, co wie, i przyznaje otwarcie, że o wielu sprawach nie ma pojęcia. O alchemii głosu nie zabiera, ale wyraża się o niej z szacunkiem jako o źródle nowej wiedzy i możliwości dla techników.

W zakończeniu książki wspomina autor o rakietach dwustopniowych, mówiąc: „Zbudowane są w ten sposób, że po wzniesieniu się, kiedy wydaje się, że zakończyły lot, wybuchają znowu i każda wysyła nowych sześć lub osiem rakiet”. Wzmianka ta dowodziłaby, że zasada wielostopniowości, a więc wynoszenia jednej rakietki przez drugą, znana była już w 1540 r., a więc na 100 lat przed wydaniem